

GUSTOĆA KORONE I MEĐUPLANETARNOG PROSTORA

Priredila: dr.sc. Jasmina Magdalenić

1. Na Slici 1. prikazani su modeli gustoće korone i međuplanetarnog prostora (ovisnost elektronske gustoće o udaljenosti). Modeli su nazvani prema autorima Newkirk, Saito, Leblanc i Mann. U grafovima gustoća je prikazana kao broj elektrona po kubičnom centimetru (cm^{-3}), a udaljenost je izražena u polumjerima Sunca ($R_S \gg 700000 \text{ km}$).

Uočite razliku između danih prikaza.

Zašto u lin-lin skali nisu prikazane udaljenosti veće od $R = 3 R_S$?

2. Za po volji izabrane udaljenosti R očitajte plazmenu gustoću n i napravite tablični prikaz podataka za svaki od grafova (lin-lin, lin-log i log-log). Obratite posebnu pažnju na područje 1-3 R_S .

Veza između elektronske plazmene frekvencije f i gustoće može se prikazati relacijom (1)

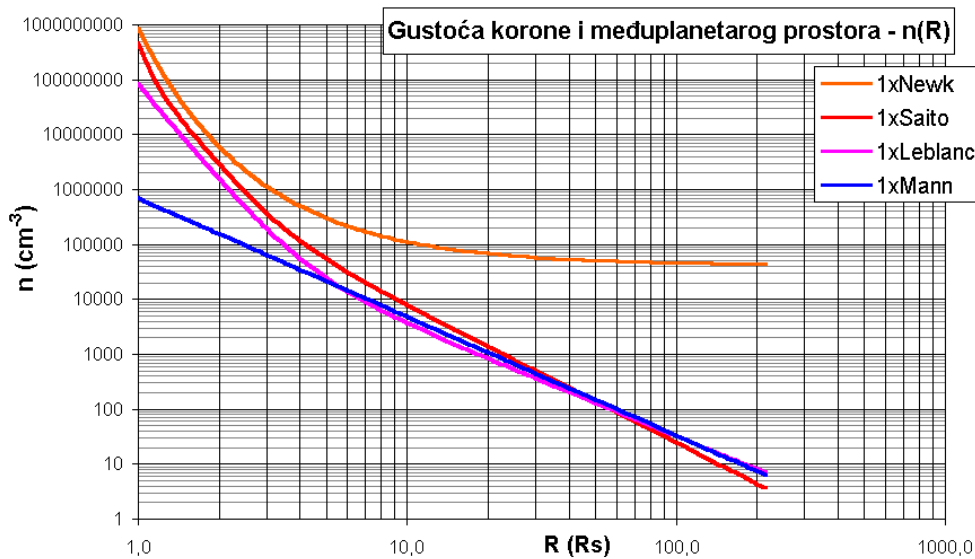
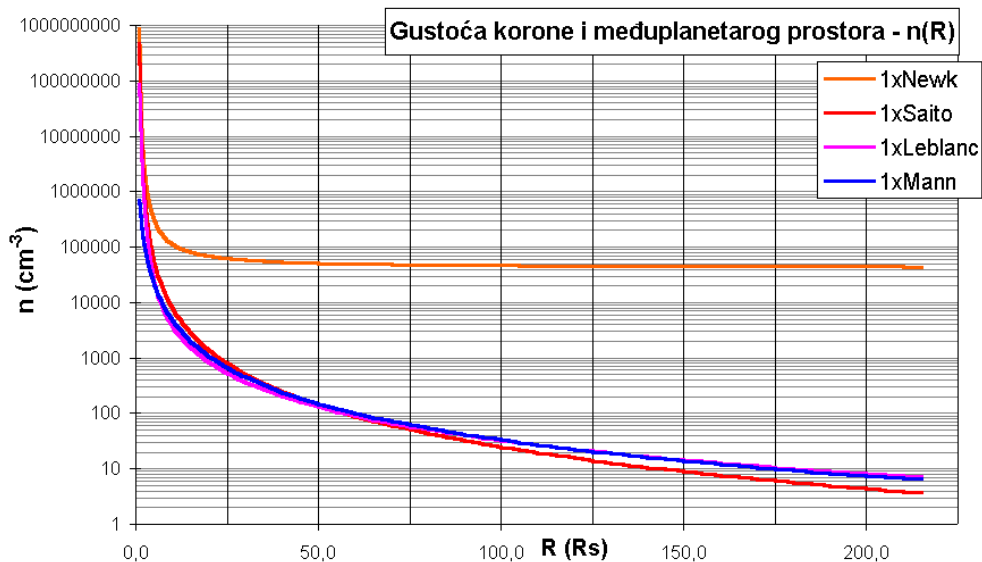
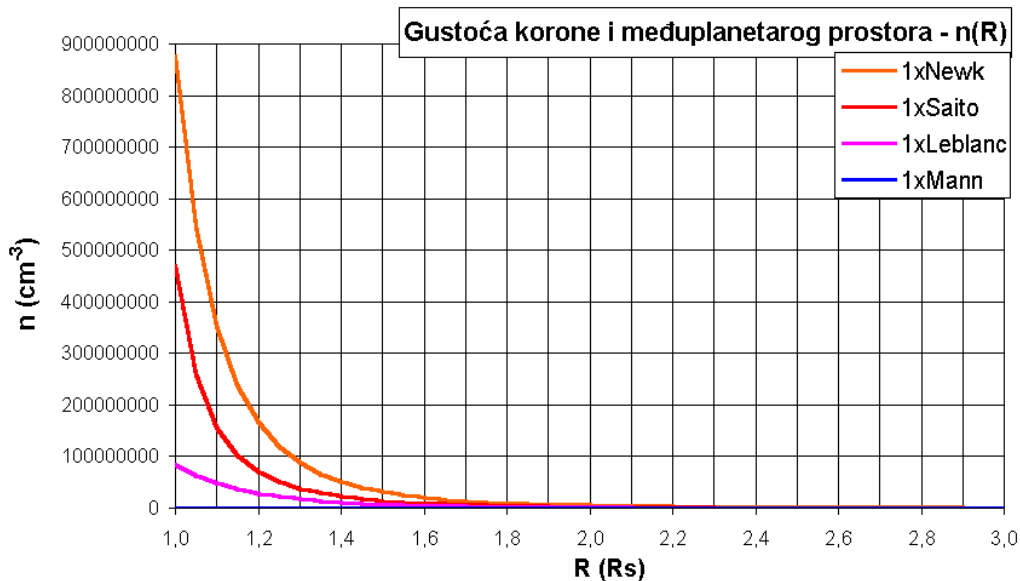
$$f = \sqrt{\frac{ne^2}{4\pi^2 m_e \epsilon_0}} \gg 9\sqrt{n} \quad (1)$$

Frekvencija je u relaciji (1) izražena u Hz, a gustoća u m^{-3} . Ako u formulu $f = 9 \cdot \sqrt{n}$ uvrstite gustoću izraženu u cm^{-3} dobit ćete frekvenciju u kHz (provjerite ovu tvrdnju!)

Uz pomoć dane relacije izračunajte frekvenciju. Prikažite podatke tabelarno.

3. Na temelju tabela iz zadatka 2 nacrtajte vlastite grafove. Neka na x-osi bude udaljenost od Sunca R izražena u Sunčevim radijusima R_S , a na y-osi frekvencija f u kHz. Promatrajte samo lin-log i log-log ovisnosti.

Naputak: u log-log skali napravite dva zasebna prikaza – jedan za modele Newkirk i Saito, a drugi za Leblanc i Mann (nazovite grafove K i MP).

Slika 1. modeli gustoće korone i međuplanetarog prostora

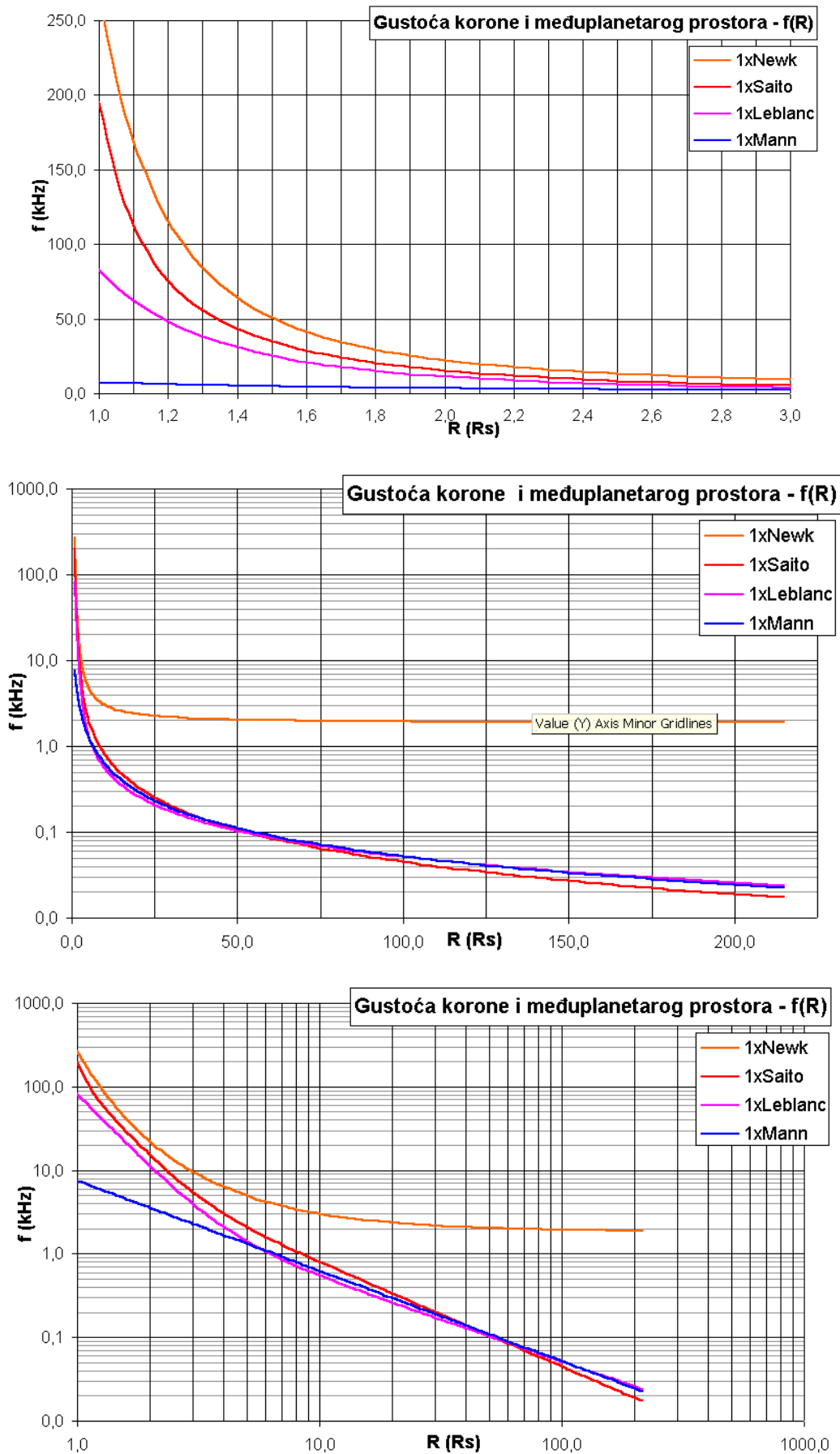
Kod dobivenih grafičkih prikaza:

- a. usporedite oblike krivulja gustoće obzirom na skal
  - b. komentirajte međusoban odnos modela unutar jednog od grafičkih prikaza.
1. Na Slici 2. prikazana je promjena frekvencije s povećanjem udaljenosti od Sunca, usporedite ove grafove s dobivenima u zadatku 3.
  2. Komentirajte razvoj frekvencije s povećanjem udaljenosti R . Posebnu pažnju obratite na modele gustoće u prikazu K i MP!

Zašto se modeli Newkirk i Saito ne primjenjuju za $R > 10 R_S$, a modeli Leblanc i Mann za $R < 10 R_S$?

Kolika je gustoća tj. frekvencija na 1 a.j.» $215R_S$ kod modela Leblanc i Saito?

3. U područjima najveće Sunčeve aktivnosti (aktivna područja) gustoća korone je 2 do 4 puta veća od gustoće dane modelom Newkirk.
  - a. Nacrtajte graf $f(R)$ za modele 2xNewkirk i 4xNewkirk.
  - b. Na temelju razmatranih grafova odredite koliki bi faktor morali upotrijebiti u modelu Saito da bi dobivene vrijednosti bile u skladu s modelom 2xNewkirk tj. 4xNewkirk.
  - c. Možete li procijeniti koliko puta je veća gustoća modela 1xNewkirk od 1xSaito u području jednog do dva Sunčeva radijusa ($1 R_S < R < 2 R_S$).

Slika 2. promjena frekvencije s povećanjem udaljenosti od Sunca